

POSUDEK

oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta: **Kateřina Protivová**

Název práce: **Způsobilost být dědicem**

Jméno a příjmení oponenta: **Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.**

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka zvolila aktuální téma zejména s ohledem na změny v OZ 2012. Jde o téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, jak o tom svědčí i proběhlé diskuse v odborných periodikách (Ad notam, Právní rozhledy, Bulletin advokacie a jiné). Autorka v úvodu své práce vymezuje její cíle (kvalitativní analýza) a klade si dílčí (výzkumné) otázky (resp. teze), na které se snaží svou prací nalézt odpověď. Vlastní metody práce (metodologie vědecké práce) a přístupu jsou v úvodu naznačeny spíše okrajově a z práce samotné je patrné, že autorka zvolila analyticko-deskriptivní přístup, který kombinuje s evaluací judikatury, aby nakonec dospěla k syntetizujícímu poznatku. V tomto ohledu prokázala určitou schopnost nadhledu nad zákonným textem, projevila znalost současné i starší judikatury, kterou analyzuje, vyhodnocuje a její závěry komentuje. Svou prací se dotkla hned několika diskutovaných problémů souvisejících s platnou právní úpravou dědické nehodnosti, prominutí amorálních skutků zůstavitelem, postavení nascitura v pozůstalostním řízení, vydědění a práva na povinný díl, vydědění dědicky nezpůsobilého dědice atp. Komparace s jinými právními řády byla v práci rovněž využita (Německo), i když velmi stručně a povšechně. Hledisko mezinárodního práva soukromého nebylo uplatněno, rovněž nebylo téma zasazeno do unijního kontextu (nařízení č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení – dědickou způsobilost zde reflektuje čl. 23/2 písm. c.).

2. Logická struktura a členění diplomové práce:

Text (134 tis. znaků) je celkově přehledně členěn. Práci bych přesto vytkl jakousi koncepční neujasněnost a disproporci. Otázce vlastní tématu práce, tj. dědické (ne)způsobilosti *stricto sensu*, je věnována kapitola druhá (13 stran), zbytek práce popisuje jiné právní instituty vedoucí ke ztrátě dědického práva, a to vydědění, renunciace, odmítnutí dědictví a vzdání se dědického práva (20 stran). Domnívám se, že posledně uvedené instituty jsou natolik významné, že by zasluhovaly samostatnou pozornost v rozsahu svébytné kvalifikační práce (ostatně tak tomu u jiných kvalifikačních prací je). Stanovený limit pro diplomovou práci pak nutí autorku k určitému zestručnění a zjednodušení probíraných témat, což poznamenává bohužel hloubku prováděné analýzy a namnoze vede jen ke kompilaci učebnicových poznatků. Poslední kapitola (v rozsahu jen dvou stran) je pak věnována německé právní úpravě.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý relativně dostatečný počet bibliografických pramenů, které autorka správně uvádí a na konkrétních místech cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát mohl být bohatší. Výběr literatury a pramenná základna je jinak

reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální právní nauky, tak publikace reflektující právní úpravu starší, jakož i odkazy na literaturu čistě historickou.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava diplomové práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je na slabé úrovni. V práci jsem shledal dost gramatických chyb a stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno místy také nesprávně. Je zjevné, že práci by bývala prospěla důkladná jazyková korektura. Kupř. str. 5 – principy práva, **jež** tvoří...; str. 6 – povinnosti nezanikly; str. 8 – první souvětí nedává dobrý smysl (patrně záměna zájmen); str. 8 – práva, která jsou **vázána**; nečiní rozdíl mezi potencionálním a potenciálním (str. 10 an);, správně má být „delátí“ -str. 10, svobodně (str. 10); str. 11 – 3. odst. kontaminace slovesných vazeb); str. 20 – skutkové **podstaty**; str. 24 – situace by se posuzovaly atd. Co znamená „provinivší“ čin? (str. 23).

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy *de lege ferenda*)

Práce předkládá řadu podnětných názorů a závěrů. Pracuje s relevantní českou judikaturou a rozebírá možnosti a limity zákonné úpravy *de lege lata*. Autorka uchopila problematiku vcelku standardním způsobem a snaží se nabídnout i úvahy *de lege ferenda*.

U ústní obhajoby by se mohla blíže vyjádřit k:

- Co se rozumí pod pojmem „ctnost“ zemřelého na st. 1?
- Mám za to, že i století 20. bylo poznamenáno materialismem, nejen 21. století (str.1)
- str. 4 – by mělo být spíše „potažmo neodmítnutí dědictví“.
- str. 8 – jak autorka rozumí pojůmům majetek, dluhy a jmění, když tvrdí, že jmění se určuje odečtením dluhů od majetku?
- co rozumí pojmem právní způsobilost (str. 10)? Jde o právní osobnost?
- které další sporné otázky u postavení nascitura má autorka na mysli (str. 13)?
- jaký se smysl a účel předběžného šetření dle § 139 a násl. ZŘS?
- k čemu (a proč) se autorka sama kloní v případě odmítnutí dědictví s výhradou povinného dílu? reprezentace či akrescence?

6. Odborná kvalita zpracování tématu diplomové práce

Z předložené práce je na jedné straně cítit autorčin (domnívám se autentický) zájem a zaujetí pro dané téma, své výklady místy doprovází i vlastními modelovými případy, které ilustrují pochopení problematiky; na stranu druhou text vykazuje řadu formálních i věcných chyb a mimořádně ledabylou práci s českým jazykem.

Závěr:

Předložená práce prokázala – s výhradami uvedenými výše – určitou samostatnost při zpracovávání zvoleného tématu, schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně (s výhradami výše) a příslušné judikatuře. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s předběžným hodnocením **dobře**.

Diplomovou práci hodnotím stupněm: dobře.

Datum: 24. 4. 2020

Podpis oponenta diplomové práce
Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.